

Tengerről a szárazföldre

A PLTD Apung 1 elnevezésű vízierőmű-hajót a tengerparttól a szárazföld belseje felé 2-3 km-re sodorta a víztömeg. Azóta – mementóként – szilárd aljazaton áll, a környezetét emlékparkká avatták, a hajó belsejében már kiállítást láthatunk

2005. augusztus 15-én a Szabad Aceh Mozgalom és az indonéz kormány végül megállapodást írt alá, hogy lezárják az 1976 vége óta zajló véres konfliktust, és békét kötnek (ez az ún. Helsinki Egyetértési Nyilatkozat).

A béke a tragikus társadalmi és természeti eseménysor után közös kiindulóponttá vált. A katasztrófa megváltoztatta az emberek életét, a túlélőket megerősítette a hitükben, miután a Koránban leírt Nuh próféta (a Bibliában Noé) tanításának történetét saját kárunkon tapasztalhatták meg.

Banda Aceh part menti területét szinte teljesen leradírozta az áradat, a tágabb térség 800 km hosszan, 1–6 km mélységben vált a víztömeg áldozatává. Az ár közel 500 hidat mosott el, több mint 5900 km út vált használhatatlanná. A szennyezett sár sok ezer hektáron temetett be rizsföldeket, a legtöbb haltenyésztő gazdaság elpusztult. Hajók ezrei mentek tönkre, de a kikötők és reptülpöterek is súlyosan sérültek. Az áldozatok száma meghaladta a 200 ezret!

▷ SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: POLGÁR ANDRÁS

MÁSFÉL ÉVTIZED MŰLTÁN FÖLDRENGÉS ÉS CUNAMI UTÁN

2004. december 26-án elemi erejű, pusztító földrengés rázta meg Szumátra északnyugati partvidékét, melyet az Indiai-óceánon óriási cunami követett. Banda Aceh volt a parthoz legközelebbi nagyváros...

A 2004-es cunami nem az első, amely Banda Aceh-et elérte, de a korábbi hírek nem szólnak hatalmas emberáldozatokról, s ez nemcsak az akkori kisebb lakosságammal magyarázható. A hagyományok ugyanis a katasztrófákkal kapcsolatos történeteket és a veszély esetén tanúsítandó viselkedést generációként adták tovább – az életben maradás zálogaként.

Ám az utóbbi évtizedekben ez az üzenet teljesen elhalványult – jórészt a tartományt Indonéziától függetleníteni akaró, mindent felülíró, hosszú fegyveres küzdelem következményeként.

Megroggyant parti élet

Nem minden partvidék heverte ki az áradatot. A hajdan virágzó üdülőhelyek, kirándulóhelyszínek egy részére máig sem tért vissza az idegenforgalom. Lhoknga partjának egy elhagyatott része

A hagyományok a katasztrófákkal kapcsolatos történeteket és a veszély esetén tanúsítandó viselkedést generációként adták tovább – az életben maradás zálogaként.

FÖLDGÖMB VILÁGLÁTÓ A TRENDFM-EN
CSÜTÖRTÖKÖNKÉNT 16.35-KOR.
A RÁDIÓBAN VENDÉGÜNK A TÉMÁRÓL:
POLGÁR ANDRÁS

TRENDOFM 94.2
GAZDASÁGI RÁDIÓ CSOPORT

KORÁBBI MŰSORAINK MEGHALLGATHATÓK:
WWW.TRENDFM.HU

Épített védelem

A Rahmatullah-mecset is károkat szenvedett, mivel Lampuuk partján, az óceán közelében helyezkedik el. Ennek ellenére a mecset volt az egyetlen épület a környéken, amelyet a cunami nem söpört el teljesen. Ez pedig e muszlim vidéken különösen fontos tényévé vált! Amiben a nagyon erős vallási szimbolika, a magas iszlám-filozófiai jelentőség mellett nyilván felmerül a megfelelő építészeti megoldások használatának fontossága is. Ahogy Muhammad Dirhamsyah professzor (2006-tól 8 éven keresztül a Szökőár- és Katasztrófaelhárítás Kutatóközpont igazgatója) fogalmaz: „A mecseteknek általában jókora tartóoszlopai vannak, a víz át tud folyni közöttük. Ráadásul, ha vallási épületet emelünk, egyébként is különösen figyelünk a legjobb minőségű anyagok felhasználására. Általános, hogy a mecsetek szilárdan állnak, megfelelő vasalással és jó betonnal. Vallási szerepe nyilvánvaló, de e magas épületek felső része egyúttal evakuálási helyként is szolgálhat, támogathatja a mentést. Az épületben áldást kapunk és megmenekülhetünk.”

Nem mellesleg Aceh tartomány tradicionális, vízparti lakóépületeit lábazatos mecsetszerkezetek hordozták. A mólóhoz hasonló oszlopok között pedig átfolyik a víz, így a tartószerkezet és az alapzat kevés akadályt képez a víznyomás útjában. A régi épületek alsó részét üresen hagyták, és felül volt hely a mindennapi élethez. „A jelenlegi, modern épületek már másképp épültek. Ma szinte minden tevékenység a földszinten, a talajszinten zajlik.”

A mecset volt az egyetlen épület a környéken, amelyet a cunami nem söpört el teljesen. Ez pedig e muszlim vidéken különösen fontos tényévé vált!

Erős szerkezet

A Rahmatullah-mecsetet teljesen nem hozták rendbe, egy részét – figyelmeztető emlékként – meghagyták a rengés- és cunamipusztította állapotában. A belső részeken akkoriban felhalmozódott, mára kiszáradt koralltörmelék is érintetlenül takarja a padlózatot

Régi pompájában

A belvárosi Baiturrahman-mecset. A katasztrófa napjaiban az épület magas részeit evakuációs célra is használták

Hullámok által mosva

Archív fotó a Rahmatullah-mecset katasztrófa utáni állapotáról az óceán vízében, Lampuuk partjánál, pont 15 évvel a bekövetkezett áradat után

A katasztrófa hullámai

2004. december 26-a vasárnapra esett (bár az iszlám ünnepnapja a péntek, de a hétvégét itt is a szombat és a vasárnap jelenti). 7 óra 59 perckor a Richter-skála szerinti 9,1–9,3 erősségű földrengés rázta meg a térséget. Pak Sudirman (ma Banda Aceh provincia parlamenti képviselője) így emlékezik vissza: „Perceken keresztül mintha egy vulkánkitörés robaját hallottam volna, mely hatalmas rengéssel járt együtt. Jó félórával később már emberek kiáltásait hallottam, akik a part felől rohantak: mentsenek meg minket, mentsenek meg, a vízszint emelkedik!”

Mindenki próbált minél magasabb pontokra menekülni, legyen az a belvárosban egy épület teteje vagy egy kisfalu fája. De az első hullámot még nagyobb víztömeg követte...

A katasztrófa utáni első feladat az utak megtisztítása, az infrastruktúra helyreállítása és az elhunytak eltemetése volt.

„A fájdalom, a szomorúság megrázó volt, azonban a saját erőnk, a külföldi segítség és a nem kormányzati szervezetek támogatása nagyban segített az akkor már biztonságban lévőknél továbblépésében.” Gyorsan megindult az újjáépítés, és sokan továbbra is korábbi tengerparti lakóhelyükön terveztek az életüket. Egy családját veszített halász – munkája, megélhetése mellett – azzal is érvelt, hogy elképzelhető, valamely rokona esetleg túlélhette a katasztrófát, s hogy találkozhassanak neki nem szabad a korábbi helyéről elmozdulnia. Ráadásul erős az illúzió: „Ahol egyszer már ilyen pusztító hullámokat vetett az óceán, ott már nem következhet be még egyszer!”

„Perceken keresztül mintha egy vulkánkitörés robaját hallottam volna, mely hatalmas rengéssel járt együtt. Jó félórával később már emberek kiáltásait hallottam, akik a part felől rohantak...”

Cunami Múzeum

Az új élet részeként 2011-ben nyílt meg a Cunami Múzeum. Úgy emelték, hogy katasztrófa esetén védett terület legyen, tetején több száz fő fér el. A kiállítótér mellett egy 30 méter magasságú kürtő is áll, szimbolizálva, hogy a víztömeg helyenként tízemeletes ház magasságából zúdulva érte el a partot. A falakon körbe-körbe pedig az áldozatok nevei olvashatók.

Cut Intan Rahmayanti asszony, a múzeum kurátora az emlékéllítés, a tragédia után maradt tárgyak gyűjtése és bemutatása mellett az oktatási tevékenységben látja az intézmény kiemelkedő fontosságát. Nem lehet elég korán kezdeni a katasztrófa idején tanúsítandó helyes magatartásra nevelést: „A Simeulue-sziget lakói maguk alkották meg a helyi bölcs szabályokat az 1907-es szökőár után. Amikor 2004-ben hasonló katasztrófa érte a szigetet, tudták, mikor, mit kell tenniük, mert már gyermekkoruktól ezt hallották. A Cunami Múzeum által felépített koncepció

Az új élet részeként 2011-ben nyílt meg a Cunami Múzeum. Úgy emelték, hogy katasztrófa esetén védett terület legyen, tetején több száz fő fér el.

Figyelmeztető emlék

A földszintes épületeknek esélye sem volt az áradattal szemben, ahogy lakóiknak sem. A rengéshullámok, majd a hatalmas víznyomás és a szállított hordalék a vasbetont is kikezdte

A túlélők között

A Cunami Múzeumban kiállított Korán, melyet a katasztrófa utáni romeltakarításkor találtak

ugyanaz. Ha hasonló katasztrófák sújtanának a jövőben, ne járjanak ennyi áldozattal! Ez a múzeum őrzi az összes történelmi emléket, mely a 2004-es földrengés és cunami után megmaradt, de azt is megmutatjuk a gyerekeknek, hogyan gondozzuk a múzeum gyűjteményét.”

Megelőző kezelés

Túl az oktatáson, új intézményhálózat is született, ezen keresztül katasztrófaelhárító programokkal és kockázatcsökkentő intézkedésekkel mérséklük a veszélyeztetettséget. Meghatározták az evakuációs vonalakat, mentési tervet, új tájékoztatási rendszert vezettek be.

„A katasztrófahelyzetekre reagálásra, a jobb felkészültségre fektettük a hangsúlyt. Az elmúlt 16 év történései jó útmutatók, merre kell tovább építkeznünk. Ma már mindent átszö az IT világa. Ez jó a katasztrófaelhárításban, de eredményeinket megoszthatjuk más országokkal is. A legjobb kapcsolatban Japánnal vagyunk, ahonnan igen sokat tanulhatunk, de az onnan jött kutatók itt tapasztalták igazán, mit jelent a társadalom ellenálló képessége – a tragikus események itt például nem indítottak öngyilkossági hullámot...” – összegzi a helyzetet Muhammad Dirhamsyah professzor.

POLGÁR ANDRÁS
VÁROSÉPÍTÉSZ,
FOTOGRAFUS
ÉS MULTIMÉDIA-KÉSZÍTŐ

[HTTP://WWW.ADRASPOLGARPHOTOS.COM](http://www.andraspolgarphotos.com)